

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jacek Barczewski (spr)
Sędziowie:	SO Agnieszka Żegarska SR (del) Joanna Dąbrowska-Żegalska
Protokolant:	p.o. sekretarza sądowego Izabela Ważyńska

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2019 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z wniosku H. W. (1)

z udziałem uczestniczki B. W.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy i uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 10 maja 2018 r., sygn. akt X Ns 608/15 oraz apelacji uczestniczki od postanowienia uzupełniającego tegoż Sądu z dnia 22 maja 2018 r., sygn. akt X Ns 608/15

p o s t a n a w i a :

I. zmienić postanowienie z dnia 10 maja 2018 r., uzupełnione postanowieniem z dnia 22 maja 2018 r., w ten sposób, że nadać mu następujące brzmienie:

„I. ustalić, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy H. W. (1) i uczestniczki B. W., między którymi małżeńska wspólność ustawowa ustała dnia 13 marca 2015 r. na mocy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie, wydanego w sprawie VI RC 1512/12 o rozwód, wchodzi:

1. udział 5/9 w prawie odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ulicy (...), dla którego Sąd Rejonowy w Olsztynie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...) wartości 131.331,52 (sto trzydzieści jeden tysięcy trzysta trzydzieści jeden złotych 52/100) zł, uwzględniającej obciążenie hipoteczne;”,
2. samochód osobowy marki H. (...) nr rej. (...) o wartości 6.300 (sześć tysięcy trzysta) zł,
3. równowartość środków i akcji zgromadzonych na rachunku maklerskim uczestniczki prowadzonym przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. nr (...) w wysokości 22.869,50 (dwadzieścia dwa tysiące osiemset sześćdziesiąt dziewięć 50/100) zł,

4. równowartość środków zgromadzonych na rachunku maklerskim wnioskodawcy prowadzonym przez (...) S.A. z siedzibą w W. nr (...) w wysokości 6.319,48 (sześć tysięcy trzysta dziewiętnaście 48/100) zł,

5. kwota 2.719,62 (dwa tysiące siedemset dziewiętnaście 62/100) zł środków znajdujących się na rachunku nr (...) prowadzonym dla wnioskodawcy przez (...) im. (...),

6. kwota 57,94 (pięćdziesiąt siedem 94/100) funtów brytyjskich zgromadzonych na rachunku wnioskodawcy prowadzonym przez NatWest,

7. składki zaewidencjonowane na subkoncie emerytalnym uczestniczki w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 46.084,81 (czterdzieści sześć tysięcy osiemdziesiąt cztery 81/100) zł,

8. składki zaewidencjonowane na subkoncie emerytalnym wnioskodawcy w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 12.118,13 (dwanaście tysięcy sto osiemnaście 13/100) zł,

9. środki zgromadzone na rachunku uczestniczki w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. w wysokości 938, (...) jednostek rozrachunkowych,

10. środki zgromadzone na rachunku wnioskodawcy w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. w wysokości 318, (...) jednostek rozrachunkowych,

11. kwota 2.270,46 funtów brytyjskich składek na ubezpieczenie społeczne zgromadzonych przez wnioskodawcę w Zjednoczonym Królestwie;

II. dokonać podziału majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki w ten sposób, że:

a. przyznać uczestniczce składniki majątkowe opisane w punktach I. 1, 2, 3 postanowienia o łącznej wartości 160.501,02 (sto sześćdziesiąt tysięcy pięćset jeden 02/100) zł,

b. przyznać wnioskodawcy składniki majątkowe opisane w punktach I. 4, 5, 6, 11 postanowienia o łącznej wartości 20.670,70 (dwadzieścia tysięcy sześćset siedemdziesiąt 70/100) zł,

III. dokonać podziału majątku wspólnego opisanego w punktach I. 7, 8, 9 i 10 orzeczenia, w ten sposób, że przyznać wnioskodawcy połowę składek i jednostek rozrachunkowych opisanych w punkcie I. 7 i 9 postanowienia, zaś uczestniczce połowę składek i jednostek rozrachunkowych opisanych w jego punkcie I. 8 i 10,

IV. nakazać wnioskodawcy, aby opuścił, opróżnił i wydał uczestniczce lokal mieszkalny opisany w punkcie I. 1 postanowienia w terminie do 22 czerwca 2019 r.,

V. zasądzić od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy tytułem dopłaty, rozliczenia nakładów i wydatków kwotę 82.441,51 (osiemdziesiąt dwa tysiące czterysta czterdzieści jeden 51/100) zł, płatną w terminie do dnia 31 grudnia 2019 r., z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek uchybienia terminowi płatności,

VI. oddalić żądania uczestniczki w pozostałej części,

VII. nakazać ściągnąć od uczestniczki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Olsztynie kwotę 271,31 (dwieście siedemdziesiąt jeden 31/100) zł tytułem brakujących wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa,

VIII. nakazać ściągnąć od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Olsztynie kwotę 271,31 (dwieście siedemdziesiąt jeden 31/100) zł tytułem brakujących wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.”,

II. oddalić apelacje w pozostałym zakresie,

III. ustalić, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie,

IV. nakazać ściągnąć od uczestniczki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 161 (sto sześćdziesiąt jeden) zł tytułem wydatków na wynagrodzenie tłumacza przysięgłego poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Agnieszka Żegarska Jacek Barczewski Joanna Dąbrowska-Żegalska

Sygn. akt IX Ca 986/18, IX Ca 797/19

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 maja 2018 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie w punktach:

I. ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy H. W. (1) i uczestniczki B. W., między którymi małżeńska wspólność ustawowa ustała z dniem 13 marca 2015 r. na mocy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie sygn. akt VI RC 1512/12, wchodzi:

- 1) własność lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...) o powierzchni 77,27 m², dla którego wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...) o wartości 305.000 złotych,
- 2) samochód osobowy marki H. (...) nr rej. (...) o wartości 6.300 złotych,
- 3) środki i akcje zgromadzone na rachunku maklerskim prowadzonym na rzecz B. W. przez (...) S.A. nr (...) w wysokości 22.869,50 zł,
- 4) środki zgromadzone na rachunku prowadzonym na rzecz H. W. (1) przez (...) S.A. nr (...) w wysokości 6.319,48 zł,
- 5) środki zgromadzone na rachunku prowadzonym na rzecz H. W. (1) przez (...) im. (...) nr (...) w wysokości 2.719,62 zł,
- 6) środki zgromadzone na rachunku prowadzonym na rzecz H. W. (1) przez NatWest 57,94 funtów brytyjskich;
- 7) składki zaewidencjonowane w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych na subkoncie emerytalnym B. W. za okres od 23 października 1996 r. do 13 marca 2015 r. w kwocie 46.084,81 złotych oraz środki pozostałe na rachunku M. OFE;
- 8) składki zaewidencjonowane w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych na subkoncie emerytalnym H. W. (1) za okres od 23 października 1996 r. do 13 marca 2015 r. w kwocie 12.118,13 złotych oraz środki pozostałe na rachunku (...) OFE;

II. dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika w ten sposób, że:

- a) przyznał na własność uczestniczce B. W. lokal mieszkalny opisany w pkt. I ppkt. 1, samochód osobowy opisany w pkt. I ppkt 2 oraz środki zgromadzone na rachunku opisany w pkt. I ppkt. 3 oraz środki zebrane na subkoncie w ZUS i rachunku w OFE opisanych w pkt I ppkt 7;
- b) przyznał na własność wnioskodawcy H. W. (1) środki zgromadzone na rachunkach opisanych w pkt. I ppkt. 4, 5, 6 oraz środki zebrane na subkoncie w ZUS i rachunku w OFE opisanych w pkt I ppkt 8;

III. zasądził od uczestniczki B. W. na rzecz wnioskodawcy H. W. (1) kwotę 116.099,73 (sto szesnaście tysięcy dziewięćdziesiąt dziewięć i 73/100) tytułem rozliczenia dopłat, nakładów i wydatków na majątek wspólny, płatną w terminie 1 (jednego) miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia;

IV. nakazał ściągnąć od uczestniczki B. W. na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego w Olsztynie kwotę 271,31 (dwieście siedemdziesiąt jeden i 31/100) złote tytułem wydatków w sprawie tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa;

V. nakazał ściągnąć od wnioskodawcy H. W. (1) na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego w Olsztynie kwotę 271,32 (dwieście siedemdziesiąt jeden i 32/100) złote tytułem wydatków w sprawie tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Sąd ten ustalił, że uczestniczka i wnioskodawca zawarli związek małżeński w dniu 21 października 1995 r. w O.. Z tego związku pochodzi córka A. W. urodzona (...)

Wnioskodawca H. W. (1) od 2004 r. przebywał za granicą w Wielkiej Brytanii. Wrócił do Polski w 2012 r.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie VI RC 1512/12 małżeństwo wnioskodawcy i uczestniczki zostało rozwiązane przez rozwód. Wyrok uprawomocnił się 13 marca 2015 r.

Sąd I instancji ustalił dalej, że uczestniczka w dniu 7 września 1995 r. zakupiła za kwotę 15.000 złotych mieszkanie o powierzchni 27,75 m² położone w O. przy ul. (...). Na zakup tej kwoty zaciągnęła w pracy pożyczkę, którą spłacała w trakcie trwania związku małżeńskiego.

Następnie sprzedała lokal mieszkalny przy ul. (...) w dniu 13 lipca 1998 r. za kwotę 35.000 złotych. W dniu 15 lipca 1998 r. nabyła lokal mieszkalny położony w O. przy ul. (...) o powierzchni 47,60 m² za kwotę 63.000 złotych. Pieniądze na zakup mieszkania przy ul. (...) pochodziły ze sprzedaży mieszkania przy ul. (...) oraz ze środków z majątku wspólnego stron.

Uczestniczka w dniu 18 stycznia 2008 r. sprzedała mieszkanie przy ul. (...) za kwotę 305.000 złotych i w dniu 2 kwietnia 2008 r. zakupiła lokal mieszkalny położony w O. przy ul. (...) o powierzchni 77,27 m², dla którego wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...) za kwotę 360.000 złotych. Opisane mieszkanie wchodzi w skład majątku wspólnego stron. Obecna wartość nieruchomości to 300.000 złotych.

Sąd Rejonowy przyjął, iż na zakup mieszkania przy ul. (...) strony przeznaczyły środki ze sprzedaży mieszkania przy ul. (...) oraz zaciągnęły kredyt hipoteczny w wysokości 200.000 złotych. Rata kapitałowa wynosiła 665,93 złote. Na mocy aneksu z dnia 08 kwietnia 2008 r. kredyt został zmniejszony do kwoty 100.000 złotych. Rata kapitałowa wynosiła 422,38 złotych,

W skład majątku wspólnego stron wchodzi samochód osobowy marki H. będący w posiadaniu uczestniczki. Wartość pojazdu na dzień 13 marca 2015 r. wyniosła 9.200 złotych. Wartość samochodu na dzień podziału wynosi 7.500 złotych brutto.

W skład majątku wspólnego stron wchodzi też inne ruchomości, którymi strony podzieliły się polubownie.

Od dnia 1 marca 2015 r. uczestniczka ponosiła koszty utrzymania nieruchomości przy ul. (...) obejmujące kwotę miesięczna zaliczki: 523,69 złotych. Na powyższą kwotę składało się : zaliczka na koszty eksploatacji, wynagrodzenie zarządcy, wynagrodzenie zarządu – 122, 85 złotych oraz centralne ogrzewanie, podgrzanie wody, zimna woda, kanalizacja, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 323,57 złotych a także fundusz remontowy 77,27 złotych.

Od listopada 2015 r. uczestniczka ponosiła koszty utrzymania nieruchomości przy ul. (...) obejmujące kwotę miesięczna zaliczki: 523,33 złotych. Na powyższą kwotę składało się : zaliczka na koszty eksploatacji, wynagrodzenie zarządcy, wynagrodzenie zarządu – 122, 85 złotych oraz centralne ogrzewanie, podgrzanie wody, zimna woda, kanalizacja, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 323,21 złotych a także fundusz remontowy 77,27 złotych.

Z kolei od dnia 1 stycznia 2016 r. uczestniczka ponosiła koszty utrzymania nieruchomości przy ul. (...) obejmujące kwotę miesięczna zaliczki: 534,85 złotych. Na powyższą kwotę składało się : zaliczka na koszty eksploatacji, wynagrodzenie zarządcy, wynagrodzenie zarządu – 122, 85 złotych oraz centralne ogrzewanie, podgrzanie wody, zimna woda, kanalizacja, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 334,74 złotych a także fundusz remontowy 77,27 złotych.

Od dnia 1 stycznia 2017 r. uczestniczka ponosiła koszty utrzymania nieruchomości przy ul. (...) obejmujące kwotę miesięczna zaliczki: 536,38 złotych. Na powyższą kwotę składało się : zaliczka na koszty eksploatacji, wynagrodzenie zarządcy, wynagrodzenie zarządu – 122, 85 złotych oraz centralne ogrzewanie, podgrzanie wody, zimna woda,

kanalizacja, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 336,26 złotych a także fundusz remontowy 77,27 złotych.

Uczestniczka ponosiła też koszty energii elektrycznej.

Według stanu na dzień 18 kwietnia 2017 r. zadłużenie kredytu hipotecznego wynosi 71.143,66 złotych. W okresie od 13 marca 2015 r. do 31 marca 2018 r kredyt był spłacany przez B. W.. Łączna suma rat w tym okresie wyniosła 15.643,79 złote.

Sąd Rejonowy ustalił następnie co następuje:

W okresie od 8 lutego 2007 r. do 13 marca 2015 r. (...) prowadził na rzecz uczestniczki rachunek inwestycyjny o nr (...). Na dzień 13 marca 2015 r. znajdowały się tam akcje o wartości 22.869,50 złotych.

W okresie od 05 lipca 2010 r. do 16 listopada 2010 r. prowadził na rzecz uczestniczki rachunek numer (...).

Na rachunku należącym do H. W. (1) prowadzonym przez (...) na dzień 12 marca 2015 r. saldo końcowe wynosiło 6.419,62 złote. Kwota ta obejmowała świadczenie w kwocie 3.700 zł które otrzymał H. W. (2) z (...) S.A. z tytułu ubezpieczenia na życie ojca, po jego śmierci. Dodatkowo wnioskodawca otrzymał z ZUS świadczenie emerytalne, z którego pozostała jedynie kwota 300 zł. Pozostałe środki H. W. (1) do dnia ustania wspólności majątkowej zużył na swoje potrzeby.

Na rachunku należącym do H. W. (1) prowadzonym przez (...) S.A. po wpłaceniu na ten rachunek w dniu 24.03.2015 r. dwóch wpłat znajdowały się środki w wysokości 6.319,48 zł.

Wartość składek zaewidencjonowanych na subkoncie emerytalnym B. W. w okresie od 23 października 1996 r. do 13 marca 2015 r. wyniósł 46.084,81 złotych.

Wartość składek zaewidencjonowanych na subkoncie emerytalnym H. W. (1) w okresie od 23 października 1996 r. do 13 marca 2015 r. wyniósł 12.118,13 złotych.

Na dzień 13 marca 2015 r. na koncie rozrachunkowym w M. OFE E. W. znajdowało się 938,2219 jednostek rozrachunkowych. Wartość jednostki rozrachunkowej w dniu 13 marca 2015 r. wyniosła 37, 27 złotych. Wartość jednostek na rachunku wyniosła 34.968,22 złote.

Wartość jednostki na dzień wyceny 14 czerwca 2017 r. wynosiła 44, 23 złote. Wartość wszystkich jednostek- 41.498,38 złotych.

Na dzień 13 marca 2015 r. na subkoncie (...) OFE należącym do H. W. (1) wartość środków wynosiła 11.183,32 złote a cena jednostko rozrachunkowej 35,05.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne zauważył, iż zgodnie z treścią art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd ustala skład i wartość majątku wspólnego podlegającego podziałowi.

Do majątku wspólnego należą przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (tak art. 31 § 1 i 2 k.r.i o. w brzmieniu obowiązującym od dnia 20 stycznia 2005 r.) W szczególności do majątku wspólnego należą: pobrane przez małżonków wynagrodzenia za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków, uzyskane z majątku osobistego i wspólnego dochody oraz środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków.

Natomiast przedmioty nabyte przed zawarciem małżeństwa, prawa i rzeczy wymienione w art. 33 k.r. i o. oraz rzeczy uzyskane w zamian za nie tworzą majątek osobisty każdego z małżonków.

Zasadą jest też, że małżonkowie mają równy udział w majątku wspólnym (art. 43 §1 k.r.i o.). Jednakże, stosownie do treści art. 43 § 2 k.r. i o. zdanie pierwsze, z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w jakim każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku.

W rozpatrywanej sprawie Sąd Rejonowy nie czynił ustaleń co do przyczynienia się stron do powstania ich majątku wspólnego, ponieważ strony nie wnosiły o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Ustalając skład i wartość majątku wspólnego H. W. (1) i E. W. oparł się na dokumentach przedłożonych przez strony. Autentyczności i wiarygodności zgromadzonych w sprawie dokumentów żadna ze stron nie kwestionowała.

Czyniąc ustalenia faktyczne Sąd I instancji miał na uwadze zgodne oświadczenia zainteresowanych, gdyż także w postępowaniu nieprocesowym o podział majątku wspólnego, z mocy art. 13 § 2 k.p.c., ma zastosowanie reguła z art. 229 k.p.c., zgodnie z którą fakty przyznane nie wymagają dowodu, chyba że przyznanie budzi wątpliwości.

Dokonując wyboru sposobu podziału majątku wspólnego miał na uwadze, że stosownie do 567 § 3 k.r. i o., do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku. Zgodnie natomiast z art. 687 k.p.c. w zw. z art. 622 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. dział spadku, a odpowiednio również podział majątku wspólnego, powinien być dokonany przede wszystkim na podstawie zgodnego wniosku uczestników, chyba że projekt podziału sprzeciwia się prawu lub zasadom współżycia społecznego lub narusza w sposób rażący interes osób uprawnionych.

Zauważył, iż w niniejszej sprawie strony zgodnie podały, że w skład ich majątku wspólnego wchodzi lokal mieszkalny położony w O. przy ul. (...) o pow. 77 m².

Rozstrzygając o powyższym składniku majątku Sąd Rejonowy miał na uwadze, iż w akcie notarialnym – umowy sprzedaży mieszkania zawarto zapis, iż 5/9 części mieszkania zostało zakupione do majątku wspólnego stron zaś w 4/9 części do majątku osobistego. W ocenie Sądu taki zapis nie znajduje uzasadnienia w ustaleniu stanu faktycznego, istotnego z punktu widzenia ustalenia rzeczywistego udziału stron w tym składniku majątkowym. Przeczą temu także zeznania wnioskodawcy H. W. (1).

Podkreślił, iż opisany lokal mieszkalny został zakupiony w trakcie trwania związku małżeńskiego, a więc w czasie trwania ustroju wspólności ustawowej małżeńskiej.

Z poczynionych ustaleń i ze zgodnych w tym zakresie oświadczeń oraz ze zgromadzonych dokumentów wynika, iż mieszkanie przy ul. (...) strony zakupiły częściowo z kredytu hipotecznego. Nie budzi wątpliwości, że kredyt był zaciągnięty i spłacany w trakcie trwania związku małżeńskiego, w większości z bieżących przychodów stron, a więc z majątku wspólnego.

Pozostałe środki na zakup opisanego mieszkania stron pochodziły ze sprzedaży mieszkania przy ul. (...). Również ten lokal został zakupiony i sprzedany przez uczestniczkę, lecz co należy podkreślić także w czasie trwania ustroju wspólności majątkowej. Środki na zakup lokalu przy ul. (...) pochodziły w większości ze sprzedaży mieszkania zakupionego przez uczestniczkę, które było zlokalizowane przy ul. (...). Sąd dał wiarę wnioskodawcy, że pozostała kwota na zakup mieszkania przy ul. (...) strony wyłożyły z majątku wspólnego. Uczestniczka nie wykazała okoliczności przeciwnej.

Bezsporne zdaniem Sądu I instancji było, że wskazany lokal przy ul. (...) uczestniczka zakupiła w dniu 7 września 1995 r. Podkreślić należy, iż strony zawarły związek małżeński w październiku 1995 r. Mieszkanie to stanowiło zatem majątek odrębny uczestniczki i to na wnioskodawcy spoczywał ciężar udowodnienia nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestniczki. Udowodnione jedynie zostało, że uczestniczka zaciągnęła na zakup tego mieszkania kredyt w pracy i uczciwie to przyznała w trakcie przesłuchania. Nie pamiętała wysokości tego kredytu jednak mogła

ona wynosić maksymalnie 10.000 zł, ponieważ taka była maksymalna wysokość kredytu zaciągniętego ostatnio. W dacie zakupu z całą pewnością była ona jednak niższa. Sąd przyjął, że nakład z majątku wspólnego z na ten składnik majątkowy należący do majątku odrębnego uczestniczki wyniósł 55%. Nakłady powinny być zwaloryzowane w odniesieniu do ceny zbycia tego mieszkania i tego samego udziału procentowego.

Tym samym na mieszkanie przy ul. (...) nakład uczestniczki z majątku odrębnego wyniósł 25%, i na tym samym poziomie należy ustalić jej nakład na mieszkanie przy ul. (...).

Na marginesie podkreślił, iż uczestniczka zeznając na okoliczność zakupu mieszkania przy ul. (...) wskazała, iż mieszkanie to było wspólne.

W konsekwencji, brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż w skład majątku wspólnego stron wchodzi jedynie część mieszkania przy ul. (...). W szczególności z poczynionych ustaleń nie wynika, aby na zakup przedmiotowej nieruchomości któraś ze stron przeznaczyła środki z majątku osobistego.

Mieszkania przy ul. (...), pomimo że formalnie kupione przez uczestniczkę, były spłacane w czasie trwania związku małżeńskiego i ze środków wchodzących w skład wspólności małżeńskiej. W konsekwencji Sąd ustalił, iż do majątku wchodzi cały lokal, którego strony uzgodniły wartość na kwotę 300.000 złotych.

Wskazał, iż Sąd sporządzając postanowienie, wpisał błędną wartość mieszkania przy ul. (...) tj. 305.000 zł, podczas gdy strony zgodnie wskazały jego wartość na 300.000 zł i prawidłowa wartość była też brana pod uwagę przy wyliczeniach dotyczących spłat i rozliczenia nakładów.

Mając na uwadze, w zasadzie zgodne w tym zakresie stanowisko stron, prawo do opisanego lokalu Sąd przyznał uczestnicy, za dokonaniem odpowiednich spłat na rzecz wnioskodawcy.

Sąd I instancji uwzględnił uzgodniony na rozprawie w dniu 12 października 2017 r. podział ruchomości. Strony zgodnie ustaliły, iż ruchomości, które do znajdowały się w posiadaniu stron, stają się własnością posiadacza bez obowiązku spłat i dopłat. Przedmioty znajdujące się w mieszkaniu i piwnicy mieszkania są w posiadaniu uczestniczki.

Zakresem powyższego uzgodnienia nie został objęty pojazd marki H. będący w posiadaniu uczestniczki. Jego wartość ustalił w oparciu o opinię biegłego przyjmując, iż na dzień 13 marca 2015 r. wyniosła 9.200 złotych. Wartość samochodu na dzień podziału wynosi 7.500 złotych brutto. Sąd miał na uwadze zgodne w tym zakresie stanowisko stron i przyznał pojazd uczestnicy.

Jednocześnie Sąd I instancji nie uwzględnił kosztów wskazywanych przez uczestniczkę jako koniecznych do rozliczenia w ramach utrzymania i eksploatacji pojazdu. W ocenie Sądu wymienione przez uczestniczkę nakłady są związane ze zwykłym użytkowaniem pojazdu. Winny zostać poniesione przez użytkownika pojazdu. Zwłaszcza, że bezsporne w realiach sprawy było to, iż pojazd znajdował się w użytkowaniu uczestniczki i wnioskodawca z niego nie korzystał. Odnosząc się do kosztów wskazywanych w powyższym zakresie przez uczestniczkę zważył, iż analogiczne stanowisko zawarł biegły w opinii uzupełniającej. Wskazał, iż wykazane przez uczestniczkę wydatki związane są z normalną eksploatacją pojazdu i naturalnie zużywającymi się elementami eksploatacyjnymi samochodu. W ocenie Sądu Rejonowego do takich opłat należy zaliczyć koszty obowiązkowego ubezpieczenia pojazdu i badań technicznych. Zakupy te wymagane były w celu normalnej eksploatacji pojazdu i jego utrzymania. Brak jest zatem podstaw do dokonania rozliczenia tych nakładów.

Sąd I instancji nie rozliczył jako wchodzących w skład majątku wspólnego stron środków zgromadzonych na kontach emerytalnych stron. Z informacji z ZUS wynika, iż wartość składek zaewidencjonowanych na subkoncie emerytalnym B. W. w okresie od 23 października 1996 r. do 13 marca 2015 r. wyniósł 46.084,81 złotych. Wartość składek zaewidencjonowanych na subkoncie emerytalnym H. W. (1) w okresie od 23 października 1996 r. do 13 marca 2015 r. wyniósł 12.118,13 złotych. Na dzień 13 marca 2015 r. na koncie rozrachunkowym w M. OFE E. W. znajdowało się 938,2219 jednostek rozrachunkowych. Wartość jednostki rozrachunkowej w dniu 13 marca 2015 r. wyniosła 37, 27

złotych. Wartość jednostek na rachunku wyniosła 34.968,22 złote. Wartość jednostki na dzień wyceny 14 czerwca 2017 r. wynosiła 44, 23 złote. Wartość wszystkich jednostek- 41.498,38 złotych. Na dzień 13 marca 2015 r. na subkoncie (...) OFE należącym do H. W. (1) wartość środków wynosiła 11.183,32 złote a cena jednostko rozrachunkowej 35,05.

Niewątpliwie zdaniem Sądu I instancji, zgodnie z art. 31 § 1 i 2 k.r.i o. środki zgromadzone na rachunku otwartym lub pracowniczym funduszu emerytalnego każdego z małżonków a także kwoty składek zaewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wchodzi w skład majątku wspólnego.

Sąd zrezygnował z rozliczenia tych środków zgodnie z powyższymi regulacjami, przyznając je małżonkom w wysokościach zgromadzonych na subkontach w ZUS i rachunkach w OFE, mając na uwadze, iż było by to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Opisane środki były częściowo gromadzone przez wnioskodawcę w Polsce a częściowo za granicą, uczestniczka gromadziła środki w Polsce. Nie istnieje zatem miarodajna podstawa do wyrównania własności opisanych składników majątkowych pomiędzy stronami, tak aby spełnić cel regulacji zawartej w przywołanym art. 31 kro.

Sąd Rejonowy ustalił, że uczestniczka poniosła nakłady na utrzymanie mieszkania przy ul. (...) w postaci kosztów jego bieżącego utrzymania.

Wskazane koszty Sąd rozliczył zgodnie ze stanowiskiem wnioskodawcy wyrażonym w piśmie procesowym z dnia 29 sierpnia 2016 r., w którym wnioskodawca uznał rozliczenie czynszu za mieszkania i kosztów mediów do dnia ustania rozdzielnosci majątkowej- w wymiarze 1/2 na które składają się: zaliczka na koszty eksploatacji- 92,72 złote, wynagrodzenie zarządcy- 27,04 złote, wynagrodzenie zarządu 3,09 złotych, fundusz remontowy tj. łącznie kwota 3.502 złote (200,12 zł x 35 miesięcy/2).

W ocenie tego Sądu, nie było zasadne rozliczenie korzystania z mediów po czasie wyprowadzki wnioskodawcy z mieszkania. Uczestniczka nie wykazała, aby wnioskodawca rzeczywiście korzystał z mieszkania. W ocenie Sądu nie jest zasadne, aby ponosił koszty jego utrzymania w powyższym zakresie ponad wymienione powyżej.

Sąd Rejonowy nie rozliczył wartości nakładu na remont mieszkania rodziców wnioskodawcy, dając wiarę wnioskodawcy, że praca ta została wykonana systemem gospodarczym zaś środki pochodzące na zakup części zostały sfinansowane przez ojca wnioskodawcy. Potwierdzają to zeznania K. W., z których wynika, że w mieszkaniu ojca nastąpiła wymiana wanny na prysznic. Wymieniony potwierdził, że te prace były wykonane z pieniędzy ojca. Potwierdził, że remont wykonywali wspólnie z bratem i znaczną część prac wykonali sami, jedynie do wykonania płytek i podwieszenia sufitu wynajęli fachowca.

Po przeanalizowaniu wyciągu z rachunku wnioskodawcy prowadzonego przez (...) oraz załączonych do niego dokumentów związanych z wpłatami z ZUS i PZU po śmierci jego ojca, Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, iż wartość zgromadzonych na tym rachunku środków wchodzących w skład wspólności małżeńskiej wyniosła 2.719,62 zł. Od salda rachunku należało odjąć całą kwotę 3700 zł otrzymaną z PZU i 300 zł z wpłaty z ZUS jaka nie została zużyta przez niego na swoje potrzeby. Wysokość środków na rachunku maklerskim wynika z dokumentacji.

W odniesieniu do środków jakie znajdowały się na rachunku maklerskim uczestniczki Sąd doszedł do przekonania, że nie jest miarodajne saldo na rachunku na dzień 12 marca 2015 r., ponieważ saldo to uwzględnia tylko środki pieniężne. Jak wynika z k. 141 po uprawomocnieniu się rozvodu uczestniczka zbyła akcje o wartości 22.869,50 zł. I taką wartość należało przyjąć jako wartość akcji na tym rachunku.

Nie budziła wątpliwości kwota jaką uczestniczka spłaciła z majątku osobistego po ustaniu wspólności majątkowej z tytułu wspólnego kredytu hipotecznego i nie budzi wątpliwości, że połową tych kosztów powinien być obciążony wnioskodawca.

W ocenie Sądu I instancji niezasadne były wnioski uczestniczki o rozliczenie nakładów na majątek wspólny w postaci kosztów eksploatacyjnych mieszkania i kosztów utrzymania i remontów samochodu. Zarówno z mieszkania jak i samochodu korzystała wyłącznie uczestniczka i są to koszty bezpośrednio związane tym użytkowaniem. Gdyby obciążać tymi kosztami wnioskodawcę, to z drugiej strony należałoby rozważyć obciążenie uczestniczki opłatami za wyłączne korzystanie z tych przedmiotów majątkowych. W związku z tym oddalono wnioski uczestniczki w tym zakresie w postanowieniu uzupełniającym z dnia 22 maja 2018 r..

Sąd Rejonowy oddalił również roszczenia wnioskodawcy i uczestniczki o rozliczenie środków pieniężnych zużytych przez nich w trakcie małżeństwa, a pochodzących odpowiednio z wynagrodzenia za prace w przypadku wnioskodawcy i środków znajdujących się na rachunkach bankowych i maklerskich w przypadku uczestniczki. Zasadą jest, iż w toku postępowania o podział majątku wspólnego dzieli się majątek który istnieje w momencie dokonywania podziału. Oczywistym jest, że w przypadku środków pieniężnych rozdysponowywanie nimi nie wymaga większych formalności. Stąd zasadnym jest przyjęcie, że rozliczeniu powinny podlegać środki finansowe będące w wyłącznym posiadaniu małżonków na datę ustania wspólności majątkowej. W wyjątkowych okolicznościach faktycznych w rozliczeniu można uwzględnić środki finansowe trwonione lub ukrywane przez któregoś z małżonków. Dowody zebrane w sprawie w żaden sposób nie wykazały zaistnienia którejkolwiek z tych okoliczności. W związku z tym i te roszczenia stron postępowania zostały oddalone w postanowieniu uzupełniającym z dnia 22 maja 2018 r.

Ustalając wartość mieszkania podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie sygn.. akt I CSK 54/16 i nie odejmował pozostałego do spłaty kredytu hipotecznego od wartości nieruchomości. Sąd w postępowaniu o podział majątku wspólnego nie dzieli długami i nie budzi to żadnej wątpliwości ani w doktrynie ani w orzecznictwie. Gdyby Sąd ustalił niższą wartość nieruchomości, to wnioskodawcy uzyskałby niższą spłatę, ale jednocześnie nadal pozostał zobowiązany z tytułu umowy kredytowej. Kwestie związane z rozliczeniem tego zobowiązania nie leżą w kompetencji Sądu rozpoznającego sprawę o podział majątku wspólnego.

Z kolei w punkcie III postanowienia Sąd Rejonowy zasądził od uczestniczki na rzecz uczestnika kwotę 116.099,73 zł tytułem rozliczenia dopłat, nakładów i wydatków na majątek wspólny, płatną w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia. Sąd ustalił bowiem, że na rzecz uczestniczki przyznano majątek o wartości 330.369 zł, a na rzecz wnioskodawcy majątek o wartości 9.322,04 zł (wartość funtów brytyjskich na dzień podziału według średniego kursu NBP 4,88 zł za jednego funta). Od wartości majątku należało jednak odjąć kwotę 63.000 zł jako zwaloryzowaną w odniesieniu do wartości mieszkania przyjętej przez strony wartość nakładu z majątku osobistego. Dodatkowo od należnej wnioskodawcy spłaty należało odjąć kwotę połowy kredytu hipotecznego spłaconego po ustaniu wspólności przez uczestniczkę (7.821,90 zł) oraz połowę wydatków na koszty administrowania nieruchomością (3.502,10 zł). Uzyskana przez opisane działanie matematyczne kwota 116.099,73 zł została zasądzona od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy.

Przypomniał, że w myśl art. 212 § 3 k.c. jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia.

Uczestniczka posiada stałe źródło dochodu z tytułu umowy o pracę, posiada zdolność kredytową zatem będzie w stanie spłacić uczestnika. Miesięczny termin spłaty, wyznaczony przez Sąd zgodnie z jej wnioskiem jest realny.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w punktach IV i V postanowienia nakazał ściągnąć od wnioskodawczyni i uczestnika na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Olsztynie stosowne kwoty tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

O kosztach postępowania orzekł w punkcie VI na podstawie ogólnej zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Postanowieniem z 22 maja 2018 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie uzupełnił postanowienie z 10 maja 2018 r. poprzez oddalenie pozostałych wniosków wnioskodawcy i uczestniczki.

Apelacje od postanowienia z 10 maja 2018 r. złożył wnioskodawca, zaskarżając je w części, tj.:

- w pkt I 3 co do ustalenia wartości środków do podziału zgromadzonych na rachunku maklerskim prowadzonym na rzecz uczestniczki przez (...) S.A.nr (...);
- w pkt III co do wysokości ustalonej spłaty uczestniczki na rzecz wnioskodawcy tj. ponad kwotę 116.099,73zł.;
- w pkt IV i V co do rozdziału kosztów postępowania w sprawie.

Orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art.5 kc przez jego zastosowanie i na tej podstawie pominięcie w rozliczeniu majątku wspólnego składek zaewidencjonowanych przez uczestników na subkoncie emerytalnym i OFFE;

1. naruszenie przepisów postępowania procesowego tj.:

- art.684 kpc w zw. z art. 567§3 kpc, polegające na przyjęciu za Niemiarodajny oficjalny dokument nak- 900-901 akt/ o wysokości zgromadzonych środków na funduszu emerytalnym wnioskodawcy za jego okres pracy w Wielkiej Brytanii i jednocześnie zaniechanie jakiegolwiek wyjaśnienia wątpliwości, które zdaniem Sądu nie pozwalają na ich rozliczenie, zgodnie z udziałami w majątku wspólnym ;

- art. 233 § 1 kpc, polegający na braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w kwestii podniesionego przez wnioskodawcę zarzutu o zużyciu przez uczestniczkę postępowania z pokrzywdzeniem majątku wspólnego kwoty 62.130zł. i nie rozliczenia tej kwoty, pomimo że z materiału dowodowego wynika, że uczestniczka samowolnie nią rozporządziła przez 2,5 roku podczas toczącej się sprawy rozwodowej posiadając przy tym dostateczne środki, na utrzymanie rodziny;

- 328 § 2 kpc przez lakoniczne uzasadnienie przyczyn, bez odwołania się do materiału dowodowego, dla których Sąd przyjął do rozliczenia oszczędności uczestników, wbrew żądaniu wnioskodawcy, tylko według stanu na dzień ustania wspólności majątkowej.

W oparciu o powyższe wnioskodawca wniósł o zmianę postanowienia z 10 maja 2018 r. przez:

1. ustalenie w pkt I 3, że w skład majątku wspólnego wchodzi środki zgromadzone na rachunku maklerskim prowadzonym przez (...) S.A.nr (...) w kwocie 85000zł.w miejsce kwoty 22.869,50zł.;

2. zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy tytułem spłaty kwoty 161.719,73zł.,w miejsce kwoty116.099,73 zł.;

3. obciążenie uczestniczki kwotą 500zł tytułem kosztów postępowania zaś wnioskodawcę 42,62 zł w miejsce kwot po 271,31 zł. każdy;

4. o zasądzenie od uczestniczki kosztów postępowania na rzecz wnioskodawcy za instancję odwoławczą według norm przepisanych.

Uczestniczka wniosła apelację od postanowienia z 10 maja 2018 r. oraz postanowienia uzupełniającego z 22 maja 2018 r.

Orzeczenie z 10 maja 2018 r. zaskarżyła:

- co do punktu I podpunkt, gdzie Sąd ustalił, iż w skład majątku wspólnego stron wchodzi lokal mieszkalny jako całość, a nie jego udział w wysokości 5/9 części, w zakresie ustalenia jego wartości bez odjęcia obciążającego ten lokal zobowiązania hipotecznego w wysokości na dzień pisania apelacji 66.935,95 zł i tym samym błędne rozstrzygnięcie w punkcie III a w zakresie dotyczącym przyznania całego lokalu w wartości błędnie ustalonej przez Sąd, a nie jego

udziału wchodzącego w skład majątku wspólnego w wysokości 5/9 części i w wartości uwzględniającej obciążający ten składnik majątku- te 5/9 części-55,56% wartości mieszkania kredytu hipotecznego,

- co do punktu I 3 w zakresie, w którym Sąd ustalił wartość akcji na kwotę 22.869,50 zł, kiedy z materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy wprost wynika, iż na dzień podziału wartość tych akcji wynosiła 7.715,61 zł,

- w punkcie III w zakresie wysokości zasądzonej kwoty.

Co do postanowienia z dnia 22 maja 2018 roku zaskarżyła je w całości w zakresie oddalenia wniosku o uzupełnienie złożonego jedynie przez uczestniczkę B. W. w dniu 10 maja 2018 roku w zakresie tam wskazanym, a nadto w zakresie co do którego nie było wniosku wnioskodawcy, a Sąd bez wniosku w tym zakresie nie mógł oddalić pozostałych żądań wnioskodawcy. Podniosła, iż oddalenia wniosków uczestniczki przedmiotem zaskarżenia jest brak:

- uwzględnienia we wzajemnych rozliczeniach kwoty 46.558,06 funtów brytyjskich stanowiących wypłaty gotówkowe wnioskodawcy z jego angielskiego konta w okresie od 24 maja 2008 roku do 20 listopada 2010 roku, co stanowiło kwotę 209.511,27 zł, gdzie na potrzeby rodziny- wpłaty na rachunek bankowy w (...) dokonał wpłat jedynie kwoty 38.601,93 zł, zatem do rozliczenia należy przyjąć kwotę 170.909,93 zł i tym samym zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki 1/4 tej wartości
- brak rozliczenia kosztów ponoszonych przez uczestniczkę na utrzymanie samochodu w łącznej wysokości 5.486,88 zł
- co do kwot wydatkowanych przez wnioskodawcę na obecne jego mieszkanie położone w O. przy ulicy (...), pomimo, iż z rachunku z (...) znajdującego się w aktach sprawy należącego do wnioskodawcy uwzględniona powinna być co najmniej zużyta kwota 2.241,26 zł
- brak rozliczenia wszystkich kosztów zgodnie według stanu na dzień zamknięcia rozprawy.

Orzeczeniom zarzuciła:

1. naruszenie prawa materialnego:

a) art. 45 §1,2,3 krip w związku z treścią art. 5 kc poprzez nieprawidłowe rozliczenie między małżonkami nakładów i wydatków czynionych z majątków osobistych na majątek wspólny w zakresie opisanym w uzasadnieniu do złożonego środka zaskarżenia,

b) art. 212 §1 i 2 kc poprzez błędne określenie zasadności i wysokości spłaty przysługującej wnioskodawcy od uczestniczki, błędne wskazanie terminu płatności kwoty wskazanej w postanowieniu, terminu nierealnego do wykonania dla uczestniczki, z uwagi na fakt, iż na spłatę zobowiązania będzie ona zmuszona zaciągnąć kredyt, a samo oczekiwanie w Sądzie Rejonowym na wydanie prawomocnego postanowienia w realiach naszego Sądu Rejonowego wynosi około miesiąca, jeszcze do tego wpisy do ksiąg wieczystych, na które oczekuje się około 4 miesięcy, a nadto czynności związane ze spłatą kredytu obciążającego nieruchomości, by Bank udzielający nowego kredytu mógł swoje zabezpieczenie hipoteczne zaciągnięte na spłatę ujawnić w księdze wieczystej i uruchomić kredyt również potrzebują czasu. Zatem termin spłaty oznaczony przez Sąd, przy treści materiału dowodowego- sytuacji majątkowej uczestniczki jest terminem nierealnym do realizacji przez uczestniczkę przy dołożeniu przez nią należytej staranności;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, a mianowicie:

- art. 684 kpc w związku z art. 567§3 kpc poprzez błędne ustalenie składu i wartości majątku wspólnego na niekorzyść uczestniczki w zakresie wskazanym powyżej, błędne opisanie składników majątku wspólnego w zakresie lokalu mieszkalnego, braku orzeczenia o wydaniu lokalu, przy treści art. 5 kc poprzez nie odjęcie od wartości składnika majątku opisanego w punkcie I 1 wartości kredytu mieszkaniowego, który zawsze jedynie uczestniczka

opłacała i do ponoszenia którego wnioskodawca nigdy się nie poczuwał, co spowoduje, iż uczestniczka po raz kolejny sama pozostanie z tym zobowiązaniem, a sam wnioskodawca kosztów tych ponieść nie będzie i tym samym braku indywidualnego podejścia do przedmiotowej sprawy poprzez oparcie orzeczenia w tym zakresie na orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 roku wydanego w sprawie ICSK 54/16, kiedy to orzeczenie zostało wydane na podstawie całkiem odmiennego stanu faktycznego i ni jak ma się do stanu faktycznego z tej sprawy, gdzie mieszkanie zostało przyznane uczestniczce, która od zawsze sama spłacała te zobowiązanie i gdzie wartość tego kredytu wynosi jedynie ponad 16% w wartości mieszkania,

- art. 624 kpc poprzez nie orzeczenie o wydaniu lokalu uczestniczce przez wnioskodawcę, pomimo przyznania mieszkania jej. Jak wynika akt sprawy obecnie obie strony władają tą przedmiotową nieruchomością i mają do niej dostęp,

- art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie dowolnej i fragmentarycznej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, polegające na pominięciu zgłoszonych w sposób prawidłowy nakładów i wydatków przez uczestniczkę, przekroczenie ram swobodnej oceny dowodów poprzez poczynienie ustaleń w zakresie środków posiadanych przez wnioskodawcę na jego kontach w Anglii i spożytkowanych nie na potrzeby rodziny, a pominięcia stanowiska uczestniczki w tym zakresie, braku ustalenia, iż uczestniczka środki posiadane na dzień 13 marca 2015 roku na koncie w Centralnym D. Maklerskim (...) na rachunku inwestycyjny w wysokości 22.869,50 zł spożytkowała na potrzeby rodziny, co do ponoszenia których zobligowany był również wnioskodawca,

- art. 316 kpc poprzez pominięcie wszystkich roszczeń uczestniczki prawidłowo zgłoszonych na dzień zamknięcia rozprawy, w zakresie kosztów poniesionego kredytu, kosztów mieszkania, kosztów utrzymania samochodu,

3. brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, przekroczenie ram swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji wyprowadzenie wniosków, które nie mają podstawy w zgromadzonym materiale dowodowym, polegające na błędnym pominięciu prawidłowo zgłoszonych przez uczestniczkę roszczeń w zakresie środków znajdujących się na wnioskodawcy kontach angielskich- jako roszczenia odszkodowawczego- środków, które z winy wnioskodawcy nie weszły do majątku wspólnego w zakresie wskazanym w piśmie z dnia 7 września 2017 roku, wartości wydatkowanych przez wnioskodawcę na mieszkanie przy ulicy (...), które obecnie wchodzi do majątku wnioskodawcy, w zakresie kwot wydatkowanych jedynie przez uczestniczkę na utrzymanie wspólnych składników majątku wspólnego , w tym mieszkania- udziału w tym mieszkaniu, utrzymania samochodu w zakresie obciążającym współwłaścicieli- obowiązkowych kosztów OC, błędnym przyjęciu miesięcznego terminu spłaty i wskazanie na przedostatniej stronie uzasadnienia, iż wyznaczony termin 1 miesiąca zgodnie z jej wnioskiem jest realny, kiedy takiego wniosku nie było, a termin wyznaczony przez Sąd jest nierealny w rzeczywistości niniejszej sprawy.

W oparciu o powyższe zarzuty wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego postanowienia w zakresie:

- w punkcie w punkcie I podpunkt 1 poprzez ustalenie, iż w skład majątku wspólnego wchodzi udział w wysokości 5/9 części o wartości 166.60,00 zł
- w punkcie I 3 poprzez przyjęcie wartości akcji na kwotę 7.715,61 zł
- w punkcie II podpunkt a poprzez określenie, iż uczestniczce Sąd przyznał udział w wysokości 5/9 części w lokalu mieszkalnym opisanym w punkcie I ppkt 1
- w punkcie III poprzez zmianę orzeczenia w tym zakresie i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 50.581,73 zł płatną w terminie 8 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie. Kwota ta wynika z rozliczenia majątku wspólnego, nakładów i wydatków uczynionych przez uczestniczkę na majątek wspólny w zakresie opisanym na samym końcu apelacji. Jeżeli Sąd dojdzie jednak do innych wniosków proszę, aby termin spłaty wyznaczony dla uczestniczki również wyniósł 8 miesięcy z uwagi na argumentacje zawartą w uzasadnieniu;

- uwzględnienie we wzajemnych rozliczeniach kwoty 46.558,06 funtów brytyjskich stanowiących wypłaty gotówkowe wnioskodawcy z jego angielskiego konta w okresie od 24 maja 2008 roku do 20 listopada 2010 roku, (jak wskazuje uczestniczka pierwszy pozew o rozwód składała 18.08.2008, ponieważ wnioskodawca przestał przekazywać środki na potrzeby rodziny) co stanowiło kwotę 209.511,27 zł, gdzie na potrzeby rodziny- wpłaty na rachunek bankowy w (...) dokonał wpłat jedynie kwoty 38.601,93 zł, zatem do rozliczenia należy przyjąć kwotę 170.909,93 zł i tym samym zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki 1/2 tej wartości;
- orzeczenie o kosztach postępowania.

W odpowiedzi na apelację uczestniczki wnioskodawca żądał jej oddalenia i zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Uczestniczka wniosła o oddalenie apelacji wnioskodawcy. Nadto zgłosiła żądanie rozliczenia kosztów poniesionych przez nią na utrzymanie majątku wspólnego i spłaconych wspólnych długów za okres od wydania orzeczenia przez Sąd Rejonowy do maja 2019 r., precyzując je ostatecznie na 21.134,73 zł co do spłaconego kredytu hipotecznego, 23.564 zł opłat na rzecz wspólnoty mieszkaniowej, 4.795,45 zł kosztów energii elektrycznej i 6.424,46 zł kosztów utrzymania samochodu.

Aktualna wysokość kredytu hipotecznego obciążającego byłych małżonków wynosi 63.603,26 zł (k. 1324).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie apelacje zasługiwały na częściowe uwzględnienie.

Na wstępie zauważyć wypada, iż Sąd II instancji nie podziela ustaleń faktycznych i prawnych Sądu Rejonowego, które prowadziły do uznania za składnik majątku wspólnego całości prawa odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ulicy (...).

W pozostałej części Sąd Rejonowy zasadniczo poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Odwoławczy podziela i przyjmuje za własne. Jednakowoż co do ich części nieprawidłowo zastosował normy prawa materialnego, co skutkowało koniecznością modyfikacji zaskarżonego orzeczenia.

Z uwagi na szerokie spektrum zarzutów i dla zachowania jasności dalszego wyводу celowym jest odniesienie się do poszczególnych podniesionych w apelacjach kwestii w oddzielnych jednostkach redakcyjnych.

1. Lokal mieszkalny przy ulicy (...) w O..

Niesporne pozostaje, iż omawiane prawo warte jest 300.000 zł i przypaść ma uczestnicze.

Kwestią niezgody jest to, czy podziałowi podlegać winien udział 5/9 w prawie własności, czy też całe prawo objęte było wspólnością ustawową małżeńską. Nadto odmienne są stanowiska apelujących odnośnie możliwości korekty wartości lokalu poprzez odjęcie wartości aktualnego zadłużenia hipotecznego.

W ocenie Sądu Okręgowego nieprawidłowe było przyjęcie, iż przedmiotowe prawo jako całość stanowiło majątek wspólny. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że jego nabycie nastąpiło do 4/9 do majątku osobistego uczestniczki, a do 5/9 do majątku wspólnego (por. akt notarialny k. 35 – 43). Faktem jest, iż umowa przenosząca własność lokalu została zawarta jedynie przez uczestniczkę. Z drugiej jednak strony działała ona w charakterze pełnomocnika męża na podstawie umocowania zawartego w treści aktu notarialnego z 27 grudnia 2007 r. (k. 31 – 33). W § 2 rzeczonoego dokumentu widnieje zapis, z którego wprost wynika oświadczenie apelującego o istnieniu środków stanowiących majątek odrębny żony, przeznaczonych na nabycie 4/9 prawa do lokalu przy ulicy (...). Także § 1 pełnomocnictwa zawierał umocowanie do nabycia przedmiotowego prawa do majątku wspólnego w 5/9 części. Trudno przyjąć, by złożenie takiego oświadczenia i udzielenie pełnomocnictwa zostało na wnioskodawcy wymuszone wskutek groźby lub wprowadzenia w błąd. Skarżący posiada wyższe wykształcenie, a w dacie zawarcia

aktu notarialnego miał 44 lata. Nie sposób uznać go za osobę niedoświadczoną, lekkomyślną czy też o obniżonym stopniu pojmowania skutków swych czynów.

Przypomnieć należy, że rzeczony akt notarialny datowany jest na 27 grudnia 2007 r. Już w toku sprawy rozwodowej VI RC 1512/12 wnioskodawca zarzucał, iż podpisanie jego wywołane zostało wprowadzeniem w błąd przez żonę (por. nagranie rozprawy z 10 kwietnia 2014 r., k. 528 akt VI RC 1512/12). Stanowisko takie prezentował również na późniejszym etapie niniejszej sprawy.

Tymczasem zgodnie z art. 88 § 1 i 2 k.c., uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie. Uprawnienie do uchylenia się wygasa: w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia, a w razie groźby - z upływem roku od chwili, kiedy stan obawy ustał.

W tych warunkach jasnym staje się, że wnioskodawcy upłynął termin do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych wadliwego oświadczenia woli. Nie ma też podstaw do uznania z urzędu, iż umowa nabycia prawa do lokalu jest nieważna na mocy art. 58 § 1 i 2 k.c. li tylko z powodu niezgody skarżącego na uwidocznione w niej udziały.

Faktem jest, że w skład majątku wspólnego małżonków wchodzi wszelkie przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności, za wyjątkiem tych, o których mowa w art. 33 KRO. W świetle art. 31 § 1 KRO podstawowe znaczenie z punktu widzenia zaliczenia poszczególnych przedmiotów do majątku wspólnego małżonków lub ich majątków osobistych ma czas, w jakim doszło do ich nabycia. Przedmioty nabyte po powstaniu wspólności ustawowej i niemieszczące się w katalogu rzeczy, wierzytelności lub praw, o jakich mowa w art. 33 KRO, w relacjach między małżonkami stają się składnikami ich majątku wspólnego, choćby taka ich przynależność nie została ujawniona stronie czynności prowadzącej do nabycia danego przedmiotu, dokonanej przez któregoś z małżonków, czy choćby przez małżonków wspólnie (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2003 r., II CKN 1409/00, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 113; z dnia 11 września 1998 r., I CKN 830/97, nieopubl., oraz nieopublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., II CSK 363/11, z dnia 18 stycznia 2008 r., V CSK 355/07, z dnia 6 lutego 2003 r., IV CKN 1721/00, z dnia 16 października 1997 r., I CKU 130/97).

Możliwa jest zatem sytuacja, w której za składnik majątku wspólnego uznane zostanie prawo, które formalnie nabyte zostało przez jednego z małżonków do majątku osobistego.

Z drugiej strony w orzecznictwie wyrażany jest pogląd, iż rzecz nabyta w trakcie trwania małżeństwa, w którym obowiązuje ustawowa wspólność majątkowa, w części ze środków pochodzących z majątku osobistego jednego z małżonków, a w części z ich majątku wspólnego, wchodzi do majątku osobistego małżonka i do majątku wspólnego małżonków w udziałach odpowiadających stosunkowi środków przeznaczonych z tych majątków na jej nabycie, chyba że świadczenie z majątku osobistego lub majątku wspólnego przekazane na nabycie rzeczy miało charakter nakładu, odpowiednio, na majątek wspólny lub osobisty (por. uchwała SN z 19.10.2018 r., III CZP 45/18).

Powyższą możliwość uzasadnia się dyspozycją art. 33 pkt 10 k.r.o., stosownie do którego do majątku osobistego każdego z małżonków należą m.in. przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

W tych warunkach samo nabycie prawa własności lokalu w udziałach do majątku osobistego i wspólnego było dopuszczalne. Z kolei w świetle oświadczenia wnioskodawcy złożonego przed notariuszem w dniu 27 grudnia 2007 r. wydaje się jasnym, iż uwzględnił on fakt nabycia przez uczestniczkę przed zawarciem związku małżeńskiego do majątku odrębnego prawa własności lokalu położonego przy ulicy (...) w O., którego zbycie umożliwiło kupno kolejnych mieszkań. Zakładając racjonalność apelującego i przykładając doń miernik osoby należycie dbającej o swoje interesy przyjąć wypada, że ocenił on w sposób rozsądny wielkość nakładu z majątku osobistego żony, skoro zdecydował się na udzielenie jej pełnomocnictwa i wspomnianego oświadczenia nie odwołał.

Zauważyć należy, że rozważania Sądu Rejonowego odnośnie rozliczenia nakładu z majątku wspólnego na zakup lokalu przy ulicy (...) są niezrozumiałe i obarczone błędnym uznaniem, iż na wnioskodawcy spoczywał ciężar ich udowodnienia. W doktrynie i judykaturze przyjmuje się bowiem, że o nakładach takich orzeka się z urzędu (por. choćby postanowienie SN z 29.01.2019 r., V CSK 313/18), co nie zmienia okoliczności, iż lokal ten stanowił majątek odrębny uczestniczki, zaś środki z jego sprzedaży pozwoliły na uiszczenie części ceny lokalu przy ulicy (...).

Nieprawidłowo Sąd I instancji rozliczył z kolei nakład z majątku osobistego uczestniczki na majątek wspólny, albowiem żądanie takie nie zostało nigdy przez nią zgłoszone (por. postanowienie SN z 27.01.1970 r., III CRN 527/69).

Poczynione przez Sąd Rejonowy rozważania dotyczące pochodzenia środków na nabycie lokali przy ulicy (...) doprowadziły do zaciemnienia rzeczywistego stanu sprawy i przeoczenia oczywistej okoliczności, że dopiero w przypadku tego drugiego mieszkania może być mowa o mieszanym pochodzeniu środków wydatkowanych na jego nabycie.

Pierwszy z wymienionych lokali zbyty został przez uczestniczkę za cenę 35.000 zł (k. 49 – 50), a drugi nabyty za 63.000 zł (k. 51 – 52). Tym samym 55,55 % wartości mieszkania przy ulicy (...) stanowiło surogat jej lokalu panińskiego. $\frac{4}{9}$ z 63.000 zł to 28.000 zł, zaś $\frac{5}{9}$ z 63.000 zł to 35.000 zł. Wskazany zatem przy zakupie lokalu przy ulicy (...) ułamek $\frac{4}{9}$ jako surogat środków pochodzących z majątku osobistego uczestniczki nie tylko mieści się w proporcji kwoty przeznaczonej na kupno lokalu przy ulicy (...), ale jest od niej niższy. Nie może więc dziwić decyzja byłych małżonków o uwzględnieniu tych rozliczeń w momencie zakupu lokalu na ulicy (...), jeżeli cena sprzedaży mieszkania przy ulicy (...) wynosiła 305.000 zł (k. 44 – 45), zaś kupna finalnego lokum 360.000 zł w gotówce i 100.000 w kredycie.

Poczynienie takich ustaleń nie zwalniało Sądu Okręgowego z konieczności rozważenia przyznanego przez uczestniczkę twierdzenia o spłacie w trakcie trwania związku małżeńskiego pożyczki w kwocie 10.000 zł zaciągniętej przez nią osobiście na kupno lokalu przy ulicy (...). Okoliczność ta nie mogła mieć wpływu na status tego prawa jako majątku odrębnego, jednak niewątpliwie doszło do zaspokojenia długu jednego z małżonków z majątku dorobkowego, co sąd zobowiązany jest z urzędu uwzględnić (por. postanowienie SN z 09.05.2013 r., II CSK 593/12).

Brak dostatecznych danych, w szczególności brakowanie dokumentacji pożyczkowej, skłaniało do zastosowania miernika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia netto jako podstawy rozliczenia spłaconego osobistego długu uczestniczki.

Przeciętne wynagrodzenie w 1995 r. wynosiło 702,62 zł brutto. Od kwoty tej należy odjąć podatek w ówczesnie obowiązującej wysokości 19 %, natomiast nie powinno ono zostać pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne, gdyż tzw. „ozusowanie” wynagrodzeń miało miejsce od 1999 r. W tych warunkach przeciętne wynagrodzenie roczne w 1995 r. wynosiło 569,12 zł netto. Kwota 10.000 zł stanowiła natomiast 1757,10 % przeciętnego wynagrodzenia rocznego.

Przeciętne wynagrodzenie roczne w 2018 r. wynosiło z kolei 4.585,03 zł. Po uwzględnieniu podatku oraz składek na ubezpieczenia wartość netto to 3.261,34 zł. 1757,10 % kwoty 3.261,34 zł to 57.305 zł, którą to kwotę należało uwzględnić jako nakład z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki. Połowa tej sumy, tj. 28.652,50 zł podlega rozliczeniu z wnioskodawcą, jako zwrot nakładu, co będzie miało wpływ na ostateczną wysokość dopłaty.

Jak ustalono w postępowaniu odwoławczym, aktualna wysokość kredytu hipotecznego wynosi 63.603,26 zł. Jak wcześniej wskazano, byli małżonkowie różnią się co do oceny, czy powinna ona pomniejszać wartość dzielonego prawa odrębnej własności lokalu.

Faktem jest, iż w najnowszym orzecznictwie dominuje stanowisko, zgodnie z którym w sprawie o podział majątku wspólnego małżonków, obejmującego nieruchomości obciążoną hipoteką zabezpieczającą udzielony małżonkom kredyt bankowy, sąd - przydzielając tę nieruchomość na własność jednego z małżonków - ustala jej wartość, jeżeli

nie przemawiają przeciwko temu ważne względy, z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego (uchwała SN z 28.03.2019 r., III CZP 21/18, uchwała SN z 27.02.2019 r., III CZP 30/18).

W uzasadnieniu obu uchwał wskazano, iż mogą jednak wystąpić sytuacje nietypowe, natury podmiotowej - np. szczególna sytuacja osobista lub majątkowa byłych małżonków - albo przedmiotowej - np. proporcje wartości obciążenia i wartości nieruchomości, i wtedy uwzględnienie obciążenia przez odliczenie nominalnej wartości hipoteki albo w inny sposób, przez jej odliczenie lub stosowne uwzględnienie nie jest wyłączone.

W ocenie Sądu Okręgowego sytuacja pozwalająca na uwzględnienie w wartości nieruchomości wysokości obciążenia hipotecznego zachodzi w niniejszej sprawie.

Niewątpliwym jest, że od momentu ustania wspólności ustawowej małżeńskiej to uczestniczka samodzielnie spłaca obciążający strony kredyt hipoteczny, którego raty zgłosiła zresztą do rozliczenia. Brak jest jakichkolwiek dowodów by wnioskodawca przejawiał aktywność zmierzającą do redukcji wspólnego zadłużenia. Co zrozumiałe, w orbicie jego zainteresowania pozostaje uzyskanie stosownej dopłaty, nie przedstawił jednak żadnej gwarancji, iż po finalnym podziale prawa uczestniczyć będzie w spłacie pozostałych rat kredytu. Dotychczasowa postawa apelującego takiej ewentualności przeczy, zaś sama możliwość występowania przez uczestniczkę z roszczeniami regresowymi w razie bezczynności byłego męża stawiałaby ją w sytuacji niekorzystnej przez pryzmat uprzedniej dbałości stron o zachowanie substancji składnika majątku wspólnego.

Co nie bez znaczenia, obciążenie hipoteczne dotyczy nie tylko wspólnego udziału 5/9, ale całej nieruchomości, a więc również udziału 4/9 należącego do majątku osobistego uczestniczki. Posiada więc ona większą motywację do dalszej spłaty zadłużenia, gdyż jego brak mógłby prokurować egzekucję także z nieobjętej podziałem części nieruchomości.

Powyzsza konstatacja przemawia za koniecznością nie tylko uwzględnienia aktualnego zadłużenia hipotecznego przy ustalaniu wartości mieszkania, ale również odjęcia go od wartości 300.000 zł jako całości, nie zaś od kwoty 166.666,66 zł jako wartości udziału 5/9 w nieruchomości. Nielogiczne byłoby bowiem uznanie, że hipoteka obciąża wspólny udział, skoro z aneksu nr (...) (k. 28) wynika, iż zabezpieczenie obejmowało ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego na całości nieruchomości i takiego też wpisu dokonano do księgi wieczystej.

W tych warunkach od wartości lokalu (300.000 zł), odjąć należało aktualną kwotę zadłużenia hipotecznego (63.603,26 zł), co daje kwotę 236.396,74 zł. 5/9 z tej kwoty to 131.331,52 zł, na którą należy ustalić wartość udziału z uwzględnieniem rzeczowego obciążenia (pkt I. 1 zmienionego postanowienia).

2. Kwestia rozliczenia środków i akcji zgromadzonych na rachunku maklerskim uczestniczki prowadzonym przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. nr (...).

Nie budziła wątpliwości sama potrzeba rozliczenia wspomnianych środków. Sporna była natomiast ich wartość, gdyż wnioskodawca wskazywał na potrzebę rozliczenia kwoty 85.000 zł jako istniejącą na rachunku na dzień 04.10.2012 r., zaś uczestniczka wносиła o ustalenie, że rozliczeniu podlega kwota 7.715,62 zł istniejąca na datę dokonania podziału.

Obie apelacje w omawianym zakresie nie zasługiwały na uwzględnienie.

Odnosząc się do żądania apelującego wskazać wypada, że w toku toczącego się przez okres około 3 lat postępowania rozwodowego nie partycypował on w kosztach utrzymania rodziny. W szczególności nie płacił alimentów na córkę, która wraz z synem stron pozostawała na utrzymaniu uczestniczki. Co najistotniejsze, w dniu 19 października 2012 r. apelująca złożyła do sprawy VI RC 1512/12 (k.86 – 87 tychże akt) pismo, którym cofnięto wniosek o udzielenie zabezpieczenia przez zobowiązanie wnioskodawcy do partycypowania w kosztach utrzymania rodziny. Jak wskazano w treści pisma, uczestniczka zrezygnowała z zabezpieczenia z uwagi na wolę utrzymywania rodziny ze środków zgromadzonych na rzeczonym rachunku maklerskim. Złożone do akt sprawy dokumenty i wyjaśnienia apelującej okoliczność tę potwierdzają, zaś wnioskodawca nie wykazał, iż środki te zostały zmarnotrawione lub przywłaszczone na inne cele.

Wobec bierności apelującego w zakresie wykazania powyższych okoliczności i odmienności prawnej roszczenia odszkodowawczego z art. 415 k.c. od obowiązku ustalenia składu i wartości majątku wspólnego (por. postanowienie SN z 15.11.2017 r., II CSK 98/17), Sąd nie był zobowiązany do prowadzenia z urzędu postępowania ustalającego, które z wydatków w okresie 2012 – 2015 były przeznaczone na potrzeby rodziny, a które tym pojęciem objęte nie zostały.

Nie zasługują również na uwzględnienie argumenty apelacji uczestniczki dotyczące konieczności przyjęcia do rozliczenia wartości środków istniejących na datę dokonywania podziału. Otóż z chwilą uprawomocnienia się wyroku rozwodowego powinna ona mieć świadomość, iż istniejące na tę chwilę składniki majątku wspólnego nie są już objęte współwłasnością łączną, lecz ułamkową. Wobec braku przesłanek do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, byłemu mężowi przysługiwała co do zasady połowa pozostałych na rachunku środków. Skoro na datę wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku (13.03.2015 r.), na rachunku maklerskim znajdowały się środki wartości 22.869,50 zł (k. 239), brak jest racjonalnych przesłanek by ich w rozliczeniu nie uwzględniać. Jest to o tyle uzasadnione, że jak przyznała na rozprawie apelacyjnej uczestniczka, były mąż po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego spłacił jednorazowo zaległe alimenty, co stawia pod znakiem zapytania konieczność bezrefleksyjnego dalszego używania wspólnych środków.

3. Podział środków zgromadzonych na subkontach ZUS, w OFE oraz składek na ubezpieczenia społeczne wnioskodawcy w Wielkiej Brytanii.

Apelacja wnioskodawcy ukierunkowana na konieczność rozliczenia ww. funduszy zasługiwała na uwzględnienie.

Żadna ze stron nie podważała wartości składek zgromadzonych w ZUS i jednostek rozrachunkowych w OFE, które wynikają niezbitnie z pism ZUS oraz funduszy emerytalnych. Przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego pismo Urzędu Skarbowego i Celnego Jej Królewskiej Mości (k. 1302 – 1305) wskazuje z kolei wprost, iż wnioskodawca podczas pracy za granicą zgromadził składki w wysokości 2.270,46 (...), co przy stażu ubezpieczeniowym wynoszącym 11 lat składkowych, pozwala mu na uzyskanie brytyjskiej emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Nie sposób podzielić twierdzeń uczestniczki i rozważań Sądu Rejonowego odnośnie braku możliwości podziału wskazanych środków z uwagi na sprzeczność żądania uczestnika z zasadami współżycia społecznego.

Nie wykluczając co do zasady możliwości skutecznego powołania się na zarzut z art. 5 k.c. w sprawach o podział majątku wspólnego koniecznym jest podkreślenie, iż sytuacja taka ma charakter wyjątkowy. Dodatkowo przepisy prawa nie mogą być modyfikowane przez art. 5 k.c., gdyż jego stosowanie nie może prowadzić do uchylecia bądź zmiany obowiązujących przepisów prawa.

Tym samym składki zgromadzone na subkontach emerytalnych oraz w OFE w okresie trwania wspólności ustawowej jako takie stanowią i stanowiąc muszą składnik majątku wspólnego (art. 31 § 2 pkt 3 i 4 k.r. i o.).

Na tle stanu faktycznego sprawy Sąd Okręgowy nie dopatruje się przesłanek nierozliczania omawianych składników majątku z powołaniem się na art. 5 k.c. Wszak każdy z byłych małżonków w okresie od 1 stycznia 1999 r. takie składki czy środki gromadził, zaś sama różnica ich wartości jest rzeczą normalną, jako że zależała od zarobków zainteresowanych. Stosowanie art. 5 k.c. mogłoby być uzasadnione, gdyby jeden z małżonków przykładowo już emeryturę pobierał lub objęty był bezskładkowym systemem zabezpieczenia społecznego. Tymczasem – jak się wydaje – Sąd Rejonowy środków tych nie rozliczył z uwagi na objęcie wnioskodawcy zagranicznym systemem ubezpieczeniowym przez okres 11 lat, co jest nieuzasadnione w świetle regulacji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Zważywszy jednak na fakt, iż wnioskodawca zgromadził okresy składkowe umożliwiające samodzielne uzyskanie emerytury brytyjskiej nie jest obecnie przesądzone, czy będzie on po osiągnięciu wieku emerytalnego korzystać z

emerytur wypracowanych w obu krajach, czy też jednej – polskiej, z zaliczeniem okresów zagranicznych. Stąd dla zapewnienia równowagi uprawnień małżonków, składki i środki zgromadzone w kraju rozliczono bezgotówkowo, zaś składki brytyjskie kwotowo, o co zresztą wnioskodawca wnosił.

Wskazać należy, że podział środków w ZUS i OFE nie powinien odbyć się przez ich wartościowe uwzględnienie. Sąd Okręgowy możliwość taką dopuszcza, jednak zasadniczo jedynie za zgodą osoby, która składki na koncie emerytalnym posiada. Takowej woli po stronie zainteresowanych nie stwierdzono.

Zastosowanie zatem winny mieć przepisy art. 40 e ust. 1 i 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, które przewidują możliwość podziału zgromadzonych środków w razie rozwodu przez przekazanie części składek zaewidencjonowanych na subkoncie jednego z małżonków na subkonto drugiego (w przypadku braku takowego, z jego założeniem). Taki też sposób podziału wydaje się być najwłaściwszy, skoro omawiane środki nie podlegają swobodnemu rozdysponowaniu przez ubezpieczonego i dopiero z momentem uzyskania prawa do świadczeń emerytalnych stanowią podstawę ich wyliczenia. Co więcej, w określonych przypadkach (choćby śmierć ubezpieczonego przed osiągnięciem wieku emerytalnego), gromadzący w rzeczywistości z nich nie skorzysta.

Podobnie, zgodnie z art. 126 ustawy z 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu otwartych funduszy emerytalnych, jeżeli małżeństwo członka otwartego funduszu uległo rozwiązaniu przez rozwód lub zostało unieważnione, środki zgromadzone na rachunku członka funduszu, przypadające byłemu współmałżonkowi w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków, są przekazywane w ramach wypłaty transferowej na rachunek byłego współmałżonka w otwartym funduszu. Jak stanowi art. 127 tegoż aktu prawnego, wypłata transferowa jest dokonywana przez otwarty fundusz w terminie, o którym mowa w art. 122, po przedstawieniu funduszowi dowodu, że środki zgromadzone na rachunku członka funduszu przypadły byłemu współmałżonkowi.

Powyższe ustalenia skutkowały koniecznością zmiany zaskarżonego postanowienia jak w jego punkcie III o treści wskazującej na podział tychże środków po połowie dla byłych małżonków, co należy interpretować jako dokonanie podziału uwzględniającego dyspozycję art. 40 e ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 126 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu otwartych funduszy emerytalnych. Podział taki nie wpływa na kwotowe rozliczenie dopłaty, gdyż ma charakter transferu wirtualnych wartości bez wpływu na ich status majątkowy w chwili dokonywania podziału (pkt III zmienionego postanowienia).

Jeśli chodzi o 2.270,46 funtów brytyjskich zgromadzonych przez wnioskodawcę z tytułu składek podczas pracy w Zjednoczonym Królestwie, to przyjmując średni kurs NBP waluty na dzień zamknięcia rozprawy przed Sądem Okręgowym (4,9984), mają one wartość 11.384,66 zł. Stanowią one składnik majątku wspólnego podlegający z podanych wyżej przyczyn rozliczeniu kwotowemu, co skutkowało wskazaniem ich jako majątku wspólnego w punkcie I. 11 zmienionego postanowienia.

4. Rozliczenie środków uczestnika na rachunku w (...).

Apelację uczestniczki od tej części postanowienia uznano za niezasadną. Sąd Rejonowy rzetelnie, logicznie i zgodnie z prawem uznał, iż do rozliczenia może być przyjęta jedynie kwota 2.719,62 zł. Skarżąca żadnych przekonujących argumentów za zmianą orzeczenia w omawianym zakresie nie przedstawiła, zaś jej stanowisko stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji. Trudno odnieść się do twierdzeń o konieczności rozliczenia dodatkowej kwoty 2.241,26 zł, skoro nie wykazano żadnymi dowodami, że sumę tę przeznaczył wnioskodawca na majątek osobisty. Uczestniczka zdaje się zapominać, że również jej były mąż musiał przeznaczać środki na utrzymanie się w trakcie i po sprawie rozwodowej, a ich sprzeniewierzenia nie wykazała.

5. Sposób podziału majątku wspólnego i wartość przyznanych składników.

Korekta orzeczenia Sądu Rejonowego w punkcie I. 1 i I. 11 zmienionego postanowienia prowadzi do wniosku, że wnioskodawcy przyznano majątek o wartości 20.670,70 zł (pkt II b), zaś uczestniczce o wartości 160.501,02 zł (pkt II a). Wartość składników majątku wspólnego wyniosła zatem 181.171,72 zł, zaś udział 1/2 każdego z małżonków to kwota

90.585,86 zł Różnica wynikająca z wartości poszczególnych składników przyznanych uczestnikom wynosi 69.915,16 zł na korzyść uczestniczki ($90.585,86 - 20.670,70 = 69.915,16$; $106.501,02 - 90.585,86 = 69.915,16$). Tyle zatem winna wynieść dopłata należna wnioskodawcy od uczestniczki (art. 684 w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. i art. 43 § 1 k.r. i o. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 212 § 1 k.c.).

6. Rozliczenie nakładów z majątku osobistego na wspólny, kosztów utrzymania składników majątku wspólnego, spłaconych wspólnych zobowiązań.

W pierwszej kolejności uznać należy racje apelacji uczestniczki odnośnie nieprawidłowości postanowienia uzupełniającego w zakresie objęcia nim orzeczenia o oddaleniu wniosków wnioskodawcy w pozostałej części. Analiza akt sprawy przesądza, iż o uzupełnienie wniosła jedynie uczestniczka, a zatem rozstrzygnięcie orzeczeniem z 22 maja 2018 r. o oddaleniu wniosków H. W. (1) naruszało przepisy art. 351 § 1 w zw. z art. 321 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. Sąd konieczna była formalna korekta postanowienia przez nadanie mu brzmienia jak w VI zmienionego orzeczenia.

Powyższe nie oznacza oczywiście, iż wnioskodawca nie mógł skutecznie zaskarżyć tych rozstrzygnięć postanowienia z 10 maja 2018 r., które dotyczyły składu, wartości i sposobu podziału majątku wspólnego, zważywszy na integralność postanowienia działowego. Niedopuszczalna byłaby natomiast apelacja wnioskodawcy od rozliczeń związanych z nakładami, jednak wobec jej braku, dalsze dywagacje w tym kierunku są zbędne.

Odnosząc się zbiorczo do żądania rozliczenia wydatków i spłaconych długów bezsporne było, że uczestniczce należy się zwrot połowy spłaconych przez nią od marca 2015 r. do chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem Okręgowym rat kredytu hipotecznego. Z przedłożonych przez nią dokumentów i prawidłowo zgłoszonego żądania wynika, iż łączna wartość rat wyniosła 21.134,73 zł, co prokuruje obowiązek zwrotu połowy tej kwoty, tj. 10.567,36 zł. Kredyt obciąża bowiem byłych małżonków solidarnie, zaś ich udział w majątku jest równy.

Jeśli chodzi o rozliczenie wydatków na utrzymanie mieszkania, to zdaniem Sądu Okręgowego mogą one dotyczyć jedynie składowych opłat w postaci eksploatacji, wynagrodzenia zarządcy i zarządu, funduszu remontowego i centralnego ogrzewania, albowiem są to elementy niezależne od zamieszkiwania w lokalu. Innymi słowy, gdyby byli małżonkowie mieli kilka mieszkań, w których na stałe by nie przebywali, to i tak koszty te musieliby ponieść.

W pozostałym zakresie żądanie uczestniczki nie jest zasadne, gdyż to ona głównie korzystała ze wspólnego mienia stron, podczas gdy wnioskodawca zamieszkiwał w innym miejscu. Trudno przyjąć (przy niewykazaniu odmiennych twierdzeń apelującej), by wnioskodawca zmuszony był do zwrotu kosztów opłat za wodę, ścieki, śmieci czy też energię elektryczną, jeżeli używali je uczestniczka i zamieszkałe z nią dzieci. Dodatkowo nie zostało wykazane, jaką część tychże mediów miałby zużyć apelujący. Nadto ubezpieczenie mieszkania nie jest obowiązkiem właściciela i skoro uczestniczka na taki krok się zdecydowała bez konsultacji z drugim współwłaścicielem (a przynajmniej tego nie wykazano), to niezasadnym jest zwrot części składki.

W omawianym zatem zakresie rozliczenie przedstawia się następująco:

a). uznane przez wnioskodawcę (k. 678) i uwzględnione przez Sąd Rejonowy opłaty za okres od 13 marca 2015 r. do 31 lipca 2016 r. w wysokości 5.266 zł, do zwrotu dla uczestniczki połowa tej kwoty tj. 2.633 zł; co istotne rozstrzygnięcie w tym zakresie nie zostało przez wnioskodawcę zaskarżone, stąd Sąd Okręgowy nie mógł zastosować współczynnika $5/9$ z $5.266 \text{ zł} / 2$, co uczynił w stosunku do dalszych okresów,

b). opłaty za okres od 1 sierpnia 2016 r. do maja 2019 r., według danych z k. 626, 835, 833, 834, 980, uwzględniające elementy w postaci eksploatacji, wynagrodzenia zarządcy i zarządu, funduszu remontowego i centralnego ogrzewania, dają łącznie kwotę 10.532,86 zł. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż skoro majątkiem wspólnym jest $5/9$ udziału, to nie sposób obciążać wnioskodawcy połową poniesionych wydatków, a jedynie $1/2$ z ich $5/9$, co daje do zwrotu 2.925,79 zł ($10.532,86 \times 5/9 = 5.851,58 : 2 = 2.925,79$).

Łącznie do zwrotu uczestniczce przez wnioskodawcę pozostaje z tytułu części opłat za lokal kwota 5.558,79 zł.

Za niezasadne uznano żądanie związane ze zwrotem połowy środków wydatkowanych przez uczestniczkę na poczet utrzymania samochodu. Jej roszczenie z omawianego tytułu przekraczało wartość auta, a niespornym jest, że praktycznie jedynie apelująca z pojazdu korzystała. Z gruntu niesłuszne było założenie, iż wnioskodawca powinien ponieść połowę wydatków na jego naprawę, skoro samochodu nie używał. Podobnie, koszty badań technicznych i ubezpieczenia powinny obciążać osobę faktycznie z rzeczy korzystającą. Wszak wnioskodawca nie żądał dopuszczenia do współposiadania samochodu, a jak wskazuje się w orzecznictwie, skutkiem podziału *quoad usum* może być to, że ciężary i wydatki związane z częścią rzeczy, z której korzysta dany współwłaściciel z wyłączeniem pozostałych współwłaścicieli, obciążają tylko tego współwłaściciela i tylko jemu przypadają korzyści związane z tą częścią (por. uchw. SN z 8.1.1980 r., III CZP 80/79, OSNCP 1980, Nr 9, poz. 157; wyr. SN z 16.9.2015 r., III CSK 446/14, Legalis; post. SN z 10.11.2016 r., IV CSK 46/16, Legalis; wyr. SN z 18.8.2017 r., IV CSK 628/16, Legalis).

7. Orzeczenie w trybie art. 624 k.p.c.

Słuszne są zarzuty apelacji uczestniczki dotyczące uchybienia temu przepisowi przez Sąd Rejonowy. Otóż w sytuacji, gdy w wyniku podziału nieruchomości przypada jednemu z małżonków, zaś drugi zajmuje ją choćby przez składowanie ruchomości (okoliczność niezaprzeczona k. 1324 v.), to sąd obligatoryjnie zobowiązany jest orzec o jej opróżnieniu lub wydaniu (art. 624 zd. 2 k.p.c.). Brak takiego rozstrzygnięcia w postanowieniu Sądu Rejonowego skutkowało orzeczeniem jak w punkcie IV zmienionego rozstrzygnięcia. Wyznaczony wnioskodawcy termin jednego miesiąca, jest wystarczający do usunięcia składników jego majątku.

8. Rozliczenie dopłaty z uwzględnieniem dokonanych nakładów i wydatków.

Jak wskazano we wcześniejszej części rozważań, różnica wynikająca z wartości poszczególnych składników przyznanych byłym małżonkom wynosi 69.915,16 zł na korzyść uczestniczki (por. pkt II zmienionego postanowienia), co stanowi podstawę wyliczenia należnej dla wnioskodawcy kwoty.

Wartość tę należy jednak pomniejszyć o 10.567,36 zł połowy kredytu hipotecznego i 5.558,79 zł wydatków na utrzymanie nieruchomości (art. 686 w zw. z art. 567 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 45 § 1 k.r. i o.), tj. łącznie 16.126,15 zł, co daje 53.789,01 zł. Do kwoty 53.789,01 zł dodać trzeba kwotę 28.652,50 zł, tj. 1/2 zwaloryzowanego nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki.

W rezultacie uczestniczka zobowiązana jest spłacić wnioskodawcę kwotą 82.441,51 zł (art. 46 k.r. i o. w zw. z art. 688 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. i art. 212 § 1 k.c.).

Mając na uwadze konieczność zaciągnięcia przez uczestniczkę kredytu i fakt zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych uczestnika w inny sposób, jako końcową datę dokonania dopłaty ustalono dzień 31 grudnia 2019 r. Okres niespełna ponad 7 miesięcy jest wystarczający do zakończenia formalności bankowych, a jednocześnie nie jest czasem zbyt długim z punktu widzenia uprawnionego, zważywszy na skomplikowany charakter sprawy i stanowiska stron odnośnie tego, która z nich będzie do dopłaty zobowiązana.

9. Koszty postępowania pierwszoinstancyjnego.

Wskazać wypada, że Sąd Rejonowy nie zamieścił w postanowieniu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania między zainteresowanymi w trybie art. 520 k.p.c. Skoro wnioskodawca nie składał wniosku o uzupełnienie orzeczenia, nie może kwestionować takiego braku. Z kolei brakujące koszty sądowe prawidłowo rozłożył Sąd I instancji po połowie między strony, korzystając z uprawnienia wyrażonego w art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Nie sposób przyjąć, by ich rozdział nastąpił z uwzględnieniem wpłacenia przez wnioskodawcę kwoty 1.000 zł opłaty od wniosku, gdyż czym innym jest orzeczenie o kosztach postępowania między stronami (art. 520 k.p.c.), a czym innym ściągnięcie brakujących kosztów sądowych (art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

10. Żądanie uczestniczki przyjęcia do rozliczenia kwoty 46.558,06 funtów brytyjskich stanowiących wypłaty gotówkowe wnioskodawcy z jego angielskiego konta w okresie od 24 maja 2008 roku do 20 listopada 2010 roku.

Stanowisko apelującej w powyższym zakresie ma charakter wybitnie życzeniowy. Oczywistym jest, że jako osoba zamieszkująca za granicą wnioskodawca zmuszony był ponosić koszty związane choćby z opłaceniem stacji, wyżywieniem, transportem, zakupami odzienia itp. Brak jest jakichkolwiek dowodów by wnioskodawca pobrane zarobki sprzeniewierzał, a nadto przekonująco wyjaśniono, iż uczestniczka część wypłat liczy podwójnie. Nie jest przy tym celem postępowania o podział majątku rozliczanie każdej wypłaty małżonka w czasie trwania związku małżeńskiego, gdyż prowadziłoby to do skutków sprzecznych z racjonalnym oglądem sprawy. Strona wskazująca na zagarnięcie wspólnych środków powinna wykazać, które z nich konkretnie i na jaki cel przeznaczono, czego w niniejszej sprawie zabrakło.

Warto dalej podkreślić, że przez cały okres trwania związku małżeńskiego apelująca nie występowała względem męża z roszczeniami, o których mowa w art. 28 k.r.o. czy 40 k.r.o. Nie żądała również sądowego ustanowienia rozdzielności majątkowej (art. 52 k.r.o.). Oczywistym jest, że w okresie pracy wnioskodawcy za granicą każdy z małżonków pokrywał swoje koszty utrzymania ze środków pochodzących formalnie z majątku wspólnego. Trudno jednak obecnie dokonywać dokładnego matematycznego rozliczenia tych wydatków, a tym bardziej zarzucać wnioskodawcy trwonienie zarabianych środków, skoro na bieżąco uczestniczka w drodze wspomnianych wcześniej powództw nie reagowała.

11. Uwagi końcowe.

Mając powyższe okoliczności na uwadze należało na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienić zaskarżone postanowienia w sposób opisany w punktach I, I, 11, II, III, IV i V zmodyfikowanego orzeczenia (pkt I), zaś w pozostałej części apelację oddalić na mocy art. 385 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (pkt II).

Dla zapewnienia czytelności rozstrzygnięcia konieczne było ponowne przeformułowanie treści postanowienia Sądu Rejonowego.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 520 § 1 k.p.c. przyjmując, że w sprawach o podział majątku wspólnego nie występuje sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., niezależnie od stanowiska stron i zgłaszanych przez nie twierdzeń i wniosków w przedmiocie składu, wartości i sposobu podziału majątku wspólnego. W postępowaniu tym strony są także w równym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem i ich interesy są wspólne o tyle, że celem postępowania jest wyjście ze wspólności majątkowej i uregulowanie wzajemnych stosunków majątkowych (pkt III).

W punkcie IV postanowienia Sądu Okręgowego orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 520 § 3 k.p.c., albowiem to wnioski uczestniczki doprowadziły do powstania kosztów tłumaczenia z języka angielskiego.

Agnieszka Żegarska Jacek Barczewski Joanna Dąbrowska-Żegalska